

Nagyváradai Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedűs Hírlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezso)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

Herriot lett a francia kamara elnöke

Viharos botrány és verekedés a választási aktusnál

— Az Estilap eredeti távirata —

Párisból jelentik: A kamarai elnökválasztás első fordulójának eredménytelenül végződött. Csak 291 képviselő szavazott le, ami az alkotmány értelmében nem elegendő. Az ellenzék tartózkodott a szavazástól, mert nem volt jelöltje.

A második választáson a szavazás alatt botrány tört ki. Balánsant ellenzéki képviselő felment a jegyzői emelvényre és a jegyző

zók mögé állva, ellenőrizte a leadott szavazatokat.

Erre több balpárti képviselő az emelvényre rohant, verekedés keletkezett, amelyben több, mint száz képviselő vett részt.

A nagy zajban az elnök az ülést felfüggesztette. Szünet alatt a vihar lecsendesült és az ülés újból

való megnyitása után, befejezték a szavazást.

A leadott 267 szavazatból Herriotra 266 szavazat esett és így ő lett a kamara új elnöke.

E hét végén a parlament két házát egy hónapra elnapolják a közeli községi választások megejtése végett.

Hogyan készültek hónapokon át Boris király meggyilkolására

Diplomáciai konfliktus Bulgária és Jugoszlávia között

— Az Estilap eredeti távirata —

A bulgáriai véres események és az azt követő hatósági intézkedések lángbaborították az egész országot.

Az ország több részében fegyveres harc folyik a felkelők és a kormánycsapatok között.

Legújabb szófiai távirati jelentéseink szerint a szobranje ülésén Russev belügyminiszter elmondta, hogy a kommunisták még januárban megbízták Minkovot a merénylet elkövetésével.

A király meggyilkolását még tavaly decemberben tervezték.

Minkov már januárban megsemmisítette a székesegyházat és tizenegyezer levélrel megvesztette a sekrestyést. A sekrestyés januártól kezdve halmazott fel robbantószert a templomban. Márciusban Minkov bemutatott a sekrestyésnek egy fiatalembert aki Oroszországból jött, ahol részt vett az orosz forradalomban.

Röviddel a merénylet előtt Minkov ötven kilónyi robbantószert vitt a templomba és elkesztette a pokolgépet.

A király ellen megkísérelt merénylet után a fiatalember elmondta, hogy a kommunisták akarták eltenni láb alól az uralkodót.

A székesegyházi robbanás napján ez a fiatalember eltűnt, de a templom sekrestyéje már nem menekülhetett el.

A bulgár események a külpolitikában is a szenzáció erejével hatottak. Különösen azok a hírek

keltettek mindenütt feltűnést, amelyekben a bolgár kormány ama nézetének adott kifejezést,

hogy a merényletek felidézéseben a jugoszláv kormánynak aktív szerepe van.

Belgrádban a külügyminisztérium erőteljes nyilatkozatban utasítja vissza a vádak és újabb hírek szerint

a szófiai jugoszláv követ ut-

ján magyarázatot kérnek a bolgár kormánytól. Amennyiben a bolgár kormány felvilágosítása nem lesz kielégítő, úgy megszakítják a jugoszláv-bolgár viszonyt.

A bécsi bolgár követség hivatalosan megcáfolja a király és Lazarov tábornok között kitört konfliktusról szóló híreket és valószínűnek minősítik, hogy Boris királyt internálták volna.

A nagyváradai bérlők akciója a május elsején kilakoltatások ellen

A nagyváradai bérlők fekete napja: a május elseje egyre fenyegetőbben közeledik. A kiköltözködésekre ítélt kereskedők részvétele, a Vadul Comercial nem érkezett meg, s most a különböző existenciák százai rettegve néznek a kilakoltatás vesztélye elé.

Az Estilap már többször rámutatott arra, hogy a mai viszonyok között elkerülhetetlen bizonyos kompromisszumos megoldás a bérlők és háztulajdonosok között. A két nagyváradai szövetség kebelében, — mint néhány nappal ezelőtt megírtuk, — akció is készült ebben az irányban, a tervezett békéltető bizottság azonban a bérlők és háztulajdonosok közötti nagy érdekellentétek folytán még eddig nem jött létre. Ma délután aztán az érdekelt kereskedők még egy utolsó lépésre

szánták el magukat. A Nagyváradai Lakásbérlők Szövetsége ugyanis Marcus István alelnök, dr. Zoltán Károly főtitkár és dr. Dévald István ipartestületi titkár vezetésével, népes küldöttséget vezetett dr. Popovici Miklós prefektus elé, tőle kérve segítséget a május elsejei kilakoltatások ellen.

A prefektus előtt Marcus István tolmácsolta a bérlők kérését a következő memorandum formájában:

— Amióta Méltóságod a prefektusi állást betölti örömmel tapasztaljuk, hogy Ön a város összessége és egyesek érdekében mindig a legmesszebbmenő és legodaucóbb tevékenységet fejtette ki. Prefektus urunk ez a dícséretre méltó múltja bátorít fel bennünket arra, hogy ezuttal ismét prefektus urhoz forduljunk.

— Arról van ugyanis szó, hogy 1923 május 6-án megszűnnek az üzlet, ipa-

ri műhely és egyéb bérletekre vonatkozó szövevények és ezzel a városban száz és száz existencia van kitéve a teljes pusztulásnak. A különféle érdekes csoportok járultak a kormány elé, hogy ezt a nagy kérdést a törvényhozás oldja meg, de a magas kormány a meghosszabbítást a magasabb államérdekek szempontjából meg nem oldhatta. A magas kormánynak sem lehet azonban célja, az existenciák tönkremenése és a békés megegyezést a kormány sem ellenezheti. Tehát mi mostan aziránt fordulunk a prefektus urhoz, hogy személyes súlyával támogatasson bennünket abban a tevékenységünkben, amelyet a Háztulajdonosok Szövetségével indítottunk száz és száz existencia megmentése, a harmonikus együttműködés és a város nyugalmanak fenntartása érdekében.

— Kénjük prefektus urat szíveskedjék az érdekellentéteket a békés megegyezésre felhívni és kérjük prefektus urat szíveskedjék bennünket a békéltető bizottságaink által tervbe vett egyeztetési munkálatainkban támogatni.

— Abban a reményben, hogy prefektus ur ezuttal megint a városunk eminens érdekeinek megóvása érdekében bennünket támogatni fog, vagyunk kiváló tisztelettel: Lakásbérlők Szövetsége és annak tagjai.

A prefektus válasza

Marcus István szép és meggyőződésseljes szavaira dr. Popovici Miklós prefektus kijelentette, hogy teljesen megérti és méltányolja a kilakoltatás előtt álló iparosok és kereskedők nehéz helyzetét. Eppen ezért szívesen támogatja a bérlők kérését, azonban közvetlenül nem vehet az akcióban részt.

— Én, mint a kormány képviselője, — ugymond — szigorúan a törvény alapján kell, hogy álljak és ezért nem foglalkozhatok állást sem a bérlők, sem pedig a háztulajdonosok érdekében. Ez azonban nem jelenti azt, mintha magam is nem látnám szívesen a béke, no meg a veszélyeztetett existenciák érdekében, hogy a két érdekeltesség között megértés jöjjön létre. Eppen ezért azt ajánlom, hogy a háztulajdonosok és lakók szövetségei jöjjenek össze egy közös gyűlésre, amelyen megbeszélnek a megértés alapelveit. Természetesen közös engedékenységre van szükség. A háztulajdonosoknak le kell szállítani igényeiket, viszont a bérlőknek is közeledniük kell a tulajdonosokhoz. Ami a békéltető bizottság tervét illeti, ezt csak helyeselhetem, de — személye-

Béreljes

Apolló mozgó

Még ma
és holnap

Vigjáték műsor

1. Pat és Patachona Filmfilmben, 4 felvonásban

2. Falusi szokások Mac Sennet burleszk 2 felvonás

3. Kölcsönkenyér visszajár Hallroomboy burleszk 2 felvonásban

sen — sajnos, nem vehetek azokban részt.

A prefektus szavait Marcus István tolmácsolta a jelenlévő iparosoknak és kereskedőknek, akik ezután a polgármestert keresték fel kérésükkel. Minthogy dr. Bucico Koriolán polgármester nem volt hivatalában, dr. Soós Istvánt kérték fel a memorandum átadására.

Távirat
az igazságügyminiszterhez

A Lakásbérlet Szövetsége a mai napon a következő táviratot intézte Marzescu igazságügyminiszterhez:

Igazságügyminiszter Ur!
Bukarest.

Városunkban száz és száz kisember egzisztenciája semmi-sül meg, ezer és ezer ember szájából hull ki a falat, ha a bérletek nem lesznek meg-hosszabbítva. Kérjük a meg-hosszabbítást. „Nagyvárad Lakásbérlet Szövetsége“.

? Jeruzsálem pusztulása?

Monumentális film

HIREK

Sulyos támadás
a várad rendőrség ellen

Az *Ellenzék* tegnapi számában éles támadás jelent meg a nagyvárad rendőrség ellen. A cikk írója törvénytelenességgel és szabadságával vádolja a rendőrséget azért, mert egy Tarsoly Mihály nevű 17 esztendőes gyereket, szülei tudta és beleegyezése ellenére a javító intézetbe internálták.

A szokatlan hangú támadás érthető módon kinosan érintette a bünygyi osztály vezetőjét, aki nek személyét alaptalanul keverték az ügybe.

A kolozsvári lap támadásával kapcsolatosan Ghisoiu inspektor a következőket mondotta munkatársunknak:

— Hogy a cikk írója honnan szerezte be a minden tényállást és jogalapot nélkülöző információját, azt csak a meginduló vizsgálat fogja tisztázni. Az igazság az, hogy a második kerületi kapitányság egy razzia során még március 17-én előállította Tarsoly Mihály fiatalkorú dologtalan munkakerülő, aki több ízben megfordult már csapargás miatt a rendőri fogdá-

ban. A kapitányság a fiatalok ruak bírósága elé állította Tarsoly Mihályt és a bíróság javító intézetbe internálta.

— A rendőrség tehát egy bírói ítélet utasításának megfelelően a kötelességét teljesítette. Minden ellenkező közlemény alaptalan koholmány.

* A rendőrigazgató üdvözlése. A nagyvárad államrendőrség tisztviselői ma délelőtt küldöttéleg járult Bunescu György rendőrigazgató elé, akiknek névnapja alkalmából jókívánságait tolmácsolták.

* Meghalt Mótyán János. Vele ismét eltűnt a régi Várad levegőjéből egy lebegő érdekes jelenség. Mótyán János harminc éven át titkársja volt a Wertheimstein családnak, amelyet három generáción keresztül követett a jó barát és a halálig lekötelezett ember hűségével. Holnap temetik.

* Szombaton tartják meg a tavaszi bérkocsi szemlét. A minden évben szokásos tavaszi bérkocsi szemlét e hó 25-én, szombaton délelőtt 9 órakor tartják meg a lóvásártéren. A szemlén kivétel nélkül tartozik mindenki megjelenni, akinek bérkocsi engedélye van.

x Gold mester bucsuelőadása. Három nagysikerű előadás után ma este bucsuzik el Nagyvárad hálás és megértő közönségétől Gold mester, a nagyszerű telepata, aki eddigi előadásaival teljesen meghódította a közönséget. Gold mester nagyvárad felleléteit a rendezőségnek a közönség köréből megnyilvánult óhaja dacára — sem sikerült meghosszabbítani, mert holnapról kezdve Aradon lép fel, ahol már négy napra minden jegy elővételben elfogyott.

x Hirdetmény. A 33-ik tűzészred napi 170 kiló marhahús szükségletére vonatkozólag április 30-án árverést tartanak az ezred laktanyájában. Az érdeklődők felhívattak, hogy e napon délelőtt 10 óráig zárt ajánlatokkal jelentkezzenek. A 33. tűzészred parancsnoksága.

? Jeruzsálem pusztulása?

Monumentális film

x Férfi szabó iparosok gyűlése. Felkérjük az ipartestület kötelekékbe tartozó összes férfi szabó iparosokat, hogy f. hó 23-án, azaz csütörtökön délután 4 órakor az ipartestület helyiségében rendkívül fontos ügyben tartandó gyűlésre megjelenni szíveskedjenek. Tisztelettel az elnökség.

x E. Kovács Mariska játsza az „Altona“ főszerepét.

Földes cimfesző Str. Saguna (Kapucinus-u.) 19

Bőr és talp legolcsóbb Salgónál
x Juhász legény, szegény juhász legény...

NÉMET vizum Brassóból, 48 óra alatt a Hegedüs Hírlapirodában

x E. Kovács Mariska játsza az „Altona“ főszerepét.

? Jeruzsálem pusztulása?

Monumentális film

MOZI

— Pat és Patachona, Mack Sennet és a Hallroomboyok szerepelnek az Apolló mozgó gazdag műsorán. Mindegyik külön-külön kitűnő, a legjobb, amit a magyar zsánerben el tudunk képzeletni. A Pat és Patachona ártatlan humorát mindenki élvezte már, egyetlen mozisínész sincs úgy a közönség szívéhez nőve, mint e két dán komikus. A Mack Sennet burleszkje még rövid ideje szerepelnek az európai mozik vásznain, de ez a rövid idő ellég ahhoz, hogy mindenki megismerje eredeti ötleteiket és kacagjon bohóvukon. A Hallroomboyok pedig a legjobb burleszk komikusok, akiket csak el tudunk képzeletni. Ely gazdag műsorral kedveskedik az Apolló mozgó a közönségének, kellő bizonyítékot nyújtva mindenkinek, hogy nagyon jól fog mulatni. Ez a műsor ma és holnap meggy még.

A ma reggeli lapok

nagy árverési hirdetményeiből tévedésből kimaradt, hogy hol és kinél lesz ez a szenzációsan ígérkező árverés?

Tehát ezután közöljük, hogy

ma, csütörtök este
6 és fél órakor a

Dorotheum

Ciorogariu (Uri)-utcai helységében lesz nagy árverés, melyen a legértékesebb tárgy kiáltási ára is csak

5 lei lesz

és amelyre különösen a

régi vevőinket
tisztellel meghívjuk

— A német filmproducer egyik legszebb alkotása az „Altona“, Carl Grune, a legfiatalabb és letehetségesebb német filmrendező, akit Lubitsch Ernő utódjának tekintenek, rendezte. Aud Egede Nissen és Eugen Klöpfer játszik a 6 nagy felvonásból álló film főszerepét, melyet egy 1 felvonásos Ő vigjáték előz meg. Az előadások 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

A Leirer-gyilkosság
felbujtója perújítást kért

— Budapesti tudósítónk távirata —

Mint ismeretes, Leirer Amália gyilkosai a balassagyarmati fogházban ismerkedtek meg egymással és ott szövetkeztek különböző bűncselekmények elkövetésére. Okolicsányi László akinek később a fajvédő mozgalomban jelentős szerep jutott és a fővárosi elektromos műveknek is vezetőtisztviselője lett szintén ott töltötte kilenc hónapos börtönbüntetését, amelyet gazdaságért szabott ki rá a bíróság.

Okolicsányi, hogy a Leirer-gyilkosságban való szerepét enyhítse, a balassagyarmati törvényszéknél perújítást kért. A törvényszék a perújítási kérelmet elutasította és az iratokat áttette az ügyészséghez, mert az ügyészség újabb sorozatos rablásokra való felbujtásért szintén újra felvételt kér.

Okolicsányiról különben most már nyilvánosságra hozzák a kurzus első idejében elkövetett kegyetlenségeit, amelyek közül a legborzalmasabb az, amelyet egy somogy megyei pusztán követett el László Andor mérnök ellen.

Okolicsányi László tisztjárésaival a kommun bukása után bevonult Simontornya tolnamegyei községbe, ahol elfogta László Andor mérnököt, aki egyike volt a község legnépszerűbb emberének. A község lakossága felekezeti különbség nélkül összeadott 500.000 korona készpénzt, mint biztosítékot, amit átadtak Okolicsányinak, László Andor szabadlábra helyezése ellenében, mint kauciót. László Enying közelében egy kihallgatott beszélgetésből megtudta, hogy ki akarják őt végezni, mire megszökött. Okolicsányi a szökevény után iramodott

két emberével Szekszárdon lefogatta és elhurcoltatta Siófok felé.

Sréter hadügyminiszter mindent elkövetett, hogy baj ne történjék a mérnökkel. Okolicsányi azonban nem Siófokra vitte áldozatát, ahol esetleg megakadályozták volna tervét, hanem Sompusztán szállt meg, ahol a szerencsétlen László Andorral megásatta sírját, azután embereivel szeges korbáccsal addig verette Lászlót, amíg az holtan belebukott a saját maga által megásott sírba.

HARISNYA ZOKNI KEZTYÜ
CSIPKE-HIMZÉS legolcsóbb
Klein Vilmosnál Reg. Ferd. Rákóczi ut 3

Szegény váradi ügyvédek...

Tulságosan szerény költségmegállapítások és milliós honoráriumok

A váradi ügyvédek nagyobbik része régen elkeseredéssel látja, hogy a váradi törvényszék, leginkább a regátbeli bírókból álló tanácsok, nem respektálják az Ügyvédi Kamara által leszögeezett tarifát. Hatalmas összegeket reprezentáló perekben egészen jelentéktelen honorárium-megállapítások történnek. Így legutóbb megesett, hogy egy ügyben tizenhárom elsőfoku és négy felebbezési tárgyalásért mindössze 800 és 400, összesen pedig 1200 lej költséget állapított meg a bíróság egy ügyvéd számára. Még kirívóbb volt az az eset, hogy öt felebbezési tárgyalásért annyi költséget sem állapított meg a bíróság, amennyit az ügyvéd felebbezési bélyegilletékben lefizetett.

A bíróság ezt a magatartását azzal indokolta, hogy az ügyvédeknek a féllél módjában áll külön megállapodást létesítenie, ami kétségtelenül különös álláspont, mert hiszen Erdélyben a jogkezes közönség hozzászólt ahhoz, hogy azt az ügyvédi költséget ismerje el, amelyet a bíróság is indokoltnak minősít. Ez a helyzet a váradi ügyvédek kiencvenszázalékával szemben, s csak tíz százalékra tehető azoknak a száma, akiket külön meg egyezéseik folytán nem igen érdekel a bíróság költségmegállapítási rendszere. Az Ügyvédi Kamara legközelebbi ülésén élénk akció megindítását fogják követelni az ügyvédek.

Szegény váradi ügyvédeknek ez a kesergése azonban élénk ellentétben áll ama bizonyos tíz százaléknak busás jövedelmével, amely külön megállapodásokkal gondoskodik megfelelő honoráriumról. Ezek a nagyjövedelmek természetesen leginkább kisajá-

titási perek, vagy vagyonfelügyelői tisztségek nyomán keletkeznek.

Azonkívül igen tekintélyes honoráriumokról beszélnek — az egyébként diszkrétan kezelt — választott bírósági tárgyalások kapcsán is. Itt igen kiváló és választott bíróságokon szereplő s felettebb ismert nevű ügyvédek nem megvetendő honoráriumai szerepelnek. Am lehet, hogy

erre felé is esik némi túlzás, miként a fentiekben. De micsoda jelentéktelen esetek mind ezek ahhoz a budapesti és bukaresti pörökhöz képest, amely jogász körökben most oly bő témát ad. Pesten dr. Lengyel Zoltán a Szapáry-féle örökösödési perben 16 milliárd (50 millió lej) ügyvédi költséget kapott, s Bukarestben dr. Rosenthal (a Bratianu-kormány jogi szakértője) és dr. Micescu költségeken felüli 80 millió lejes honoráriumot kötöttek ki az Amerikai Vaströsztnek Romániával szemben való közzel két millió dolláros perében.

ÉN VAGYOK A PÉNZÜGYMINISZTER

Egy hipnózis következménye

— Szerkesztő ur, bejelentem Önnek, hogy különös szuggesztív erőt érzek magamban.

— Mit csinál, kérem?

— Most jövök Gold mester előadásáról és egy pillanat alatt tudatára jöttem, hogy én bennem is hipnotikus erők működnek.

— Honnan gondolja ezt?

— Nézzem erősen a szemembe szerkesztő ur. Ön jó médium lehet. Erősen figyelni! Ugy. Alszik?

— Még most nem. De ha egy fél óráig ilyen zöltségeket beszél...

— Semmi vice. Akarom, hogy aludjék.

— De.

— Csönd! Ön most már alszik. Ebben alszik. Ön már nem is ön. Tudja Ön, most kicsoda? Ön Bratianu Vintila. Megértette?

— Igen... Én vagyok a pénzügyminiszter.

— No látja. Ön, mint pénzügyminiszter, most népszerű akar lenni. Nagyváradon keresi a népszerűséget. Én vagyok a titkárs. Érti?

— Nem.

— Nem baj. Majd megtanulja. Tessék rendelkezni. Adjon utasításokat, hogy a nagyváradiaiak örüljenek.

— Leszállítom az adókat. Mindenki csak annyit fizet, amennyit bír.

— Nagyon helyes. Tovább.

— Szabad minden export és import. Eltörölöm a vámokat. Eltörölöm a devizarendeletet. Ujból szabad minden spekuláció.

— Gyönyörűen halad. Csak tovább.

— Elrendelem, hogy a Banca Nationala tíz milliárdot helyezzen ki Nagyváradon öt percentre. Mindenki kaphat kölcsönt, aki kér.

— Pompás. Ön a világ legzséniálisabb pénzügyminisztere.

— Diplomáciai uton kieszközlöm, hogy a pesti tőzsdén az értékpapírok emelkedjenek. A régi márkatarozásokat nem kell visszafizetni.

— Zseniális.

— A háztulajdonosok minden lakással és üzlethelyiséggel szabadon rendelkezhetnek. A bérlők nem kötelesek kifizetni a lakásokból és az üzlethelyiségekből.

— Tessék?

— A házbéreket felemelem. A házbéreket leszállítom. A tisztviselőket visszaveszem. A tisztviselőket elbocsátom. A lei kurzusát emelem. A lei kurzusát leszállítom.

— Most már egy kissé zavart...

— Most fogja be a száját. Én beszélek. Én vagyok a pénzügyminiszter és mindenkinél tetszeni akarok. Megértette?

— De.

— Semmi ellenmondás. Inflációs po-

litikát folytatok. Deflációs politikát folytatok.

— De az istenért pénzügyminiszter ur.

— A pénzügyi válság megoldása az igazságszolgáltatás gyorsaságától és a jogbiztonságtól függ.

— Ugy szaval mint egy igazi miniszter.

— Lejárt tartozását mindenki azonnal fizesse vissza.

— Vigyázzon. Vége minden népszerűségnek. Pedig oly szépen kezdte.

— Az adóssokkal a legszigorúbban bánok. Felállítom az adóssok börtönét. Aki nem fizet, kintpadra vonom.

— Ön egészen eltért a tárgytól.

— Ez minden adóssra vonatkozik. Önre is.

— Tessék?

— Azonnal fizesse vissza azt az ezer lejt, amivel hat hónap óta tartozik. Elegejt vártam már. Deflációs politikát folytatok, bevonok a bankjegyeket, behajtom a kintlevőségeket.

— De kérem...

— Semmi ellenmondást nem tűrök. Én vagyok a leghatalmasabb ember. Én vagyok a pénzügyminiszter. Azonnal fizessen.

— Én... én... én...

— Aljos pizsokság ennyi ideig adós maradni. Eddig resteltem kérni. Felhasználom az alkalmat. Most én parancsolok! Vegye ki a pénztárcáját! Azonnal!

— Nem tudok... nem bírok... Szemem lecsukodni.

— Mi lelte magát ember? Miért nem teljesíti a parancsot?

— Nem bírok megmozdulni... Kezgyelem...

— Nem hallja, amit mondok?

— Nem hallok... alszom...

— drb.

Kellemetlen személyi ellentétek a bérlők szövetségének vezetői között

Dr. Zigre Miklóst készülnek új ügyvezető elnökké választani

Amikor még csak elfojtott panaszzal, visszatartott elkeseredéssel volt telve a nagyvárad lakók tömege, dr. Pelle János és dr. Zoltán Károly ügyvédek egy szép napon gyűlésre hívták össze a lakók ezreit. A városház közgyűlési termében kétezer ember szorongott és végre-végre kiönthette panaszainak egy kis részét. Akkor alakult meg a Nagyvárad Lakásbérlők Szövetsége, amely elnökké dr. Kiss Dömét, ügyvezető elnöknek pedig dr. Pelle Jánost választotta meg, akinek intenzív működése sokat lendített a szövetségen. Később ez erdélyszerte megalakult szövetségek központi kongresszusa is dr. Pelle Jánost választotta a liga ügyvezető elnökévé. Most azután — mint értesülünk — dr. Pelle János a lakók szövetségében viselt tisztségéről váratlanul le fog mondani, s ezt a szövetség legközelebbi rendkívüli közgyűlésén — kellő indokolással — kesszül bejelenteni. Lemondása a közte és a vezetőség egyik tagja között keletkezett személyi ellentétekre vezethető vissza.

Megkérdeztük Pelle Jánost ez ügyben, s bár megerősítette értesülésünket, bővebb felvilágosítást adni nem volt hajlandó.

Pelle János tehát a maga szervezte egyesületet, amelyben önzetlen munkaságot fejtett ki, otthagyja. Erthetetlen, hogy holmi személyi surlódásoknak miért épen ő az áldozata? A szegény lakók szövetsége nem érvényesülési tribün, nem is magánüzleteket elősegítő alkalom. Ugy látszik, a közelben tartandó rendkívüli közgyűlésen épületes kis dolgok kerülnek nyilvánosságra. És ez mindenesetre csak használni fog a szervezetnek, mert kiderül hol vannak a hibák.

Egyébként a lakók szövetségében mozgalom indult az irányban, hogyha dr. Pelle János lemondását elfogadják, új ügyvezető elnöknek dr. Zigre Miklóst válasszák meg. Dr. Zigre Miklós személye és befolyása, a dolgok feletti objektív kritikája is sok tekintetben garanciát jelent a támasz nélküli lakók sorsának kedvező intézésére.

Népitélet a nagyvárad ortodox zsidótemplom udvarán

Egy kávéházi valutaüzlet epilógusa

Hithű nagyvárad ortodoxok körében néhány nap óta nem beszélnek másról, mint arról az érdekes valutaüzletről, amelyet a felekezeti békéjéről híres Lloyd-kávéházban kötöttek, s amelyben elsőfokú a népitélet, másodszor és végsőfokon pedig a rabbi hozott döntést. Az eset azzal kezdődött, hogy X. úr eladott J. úrnak bizonyos mennyiségű és értékű cseh koronát.

— Rendben van, — hagyta helyben az üzletet J., — de előbb adjon ötezer lejt biztosítékot. Mire X., minthogy tulakart adni a cseh koronákon, kifizette az 5000. lejt. J. szintén nem szólt semmit, hanem a va-

lág legnagyobb flegmájával zsebre vágta a pénzt és menni kezdett.

— Pardon, — szólt utána X. — még írást nem tetszett adni.

— Fölösleges, — jelentette ki még flegmatikusabban J., — a maga bátyja éppen ötezer lejjel tartozik nekem. Most hát kvitek vagyunk.

Azzal, mint aki jól végezte a dolgát, kísértelt a kávéházból, X pedig kétségbeesetten mesélte fűnek-fának az esetet. Még másnap, — pénteken este — is mesélte, történetesen az ortodox zsidótemplom udvarán, ahol az összegyűlt hívők az istentiszteletre várakoztak.

A Wertheimstein-család a maga, valamint az elhunyt külföldön lakó rokonsága nevében elszomorodott szívvel tudatja, hogy a család hűséges barátja

Mótyán János

f. hó 22-én, este 11 órakor jobblétre szenderült.

A megboldogult hült tetemei f. hó 24-én délelőtt 11 órakor fognak az ág. ev. hitvallás szertartása szerint beszentelni és a Rulikowsky-temetőben örök nyugalomra helyezni.

Emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni. Oradea-Mare, 1925. április hó 23.

Béke hamvalra!

— Disznóság! — állapította meg egy megértő lélek.

— Nem volt joga ahhoz, hogy eltegye a pénzt, — kontrázott a másik.

A bőbeszédű X körül egyre hangosabban fejezte ki a tömeg rosszaságát J. ellen, aki — vesztére — éppen akkor érkezett a templom udvarára.

— Hallja maga J! — kiáltotta feléje valaki, mire az X által meggyőzött tömeg testületileg megrohanta a mit sem sejtő embert.

— Mit akarnak tőlem? — kérdezte rémulten.

— Velünk jön a rabbihoz! — zugta az egyhangú népitétel. — Majd ő igazságot tesz... Gyérünk!

J riadtan nézett maga köré, de sehol semmi biztatót nem látott. A tömeg egyre fenyegetőbben lépett föl ellene, mire gondolt egyet és — némi önmegtartózkodással — lemondott a péntek esti ájtatosságról és... megfutamodott.

A szentírásban azonban meg van írva, hogy senki sorsát el nem kerülheti. J, aki azóta félt a félelemtől, hogy a valuta-üzletek terén nagynehezen megszerezett renoméját el találja veszíteni.

Ebben az állapotban ütött rajta X-nek egy jóbarátja, az ékes szólás minden fegyverével.

— Nem szégyelli magát, ilyet tenni! — rivallt rá a lelkiismeretével elfoglalt emberre. — Hát tudja meg, hogy ha nem jön ve-

lem a rabbihoz, holnap a rendőrség elé viszem az ügyet!

J az ötezer lejjel a zsebében már nem tiltakozott. Nagy bánáson megadta magát és X-szel együtt fölment a rabbihoz: döntően ő a dologban. Az döntött is,

még pedig úgy, hogy J-nak vissza kellett fizetnie az 5000 lejt X-nek.

— Igaz is — beszéltek másnap a templom udvarán — senkinek sincs önbíráskodáshoz joga...

KÖZGAZDASÁGI HIREK

Nagyvárad akció az ötvenszázalékos büntető-tarifa megszüntetésére

A nagyvárad és általában a határmenti kereskedelemnek régi sérelme a C. F. R. igazgatóságának az az intézkedése, amely szerint

az ország belsejéből az ötvenkilométeres határon áthaladó küldeményeket ötvenszázalékos büntetőtarifával sújtja, ha a küldeményt a feladó nem látja el a „Pentru consumul interu“ (Belföldi fogyasztásra számla) jelzéssel.

A határmenti kisebb állomások a rendelet téves értelmezése folytán még akkor is alkalmazzák a büntető tarifa behajtását, ha a küldemény az előírásnak megfelelő jelzéssel el van látva. Ez az intézkedés olyan nagy mértékben drágítja meg a Nagyváradra érkező árucikkek fuvar költségét, hogy a kereskedők és gyárosok kénytelenek az ország belsejéből érkező nyersanyagok árát felemelni. Különösen súlyos terheket jelent az intézkedés a tengerentúlról Constanza vagy Brailán keresztül érkező küldeményekre.

A Gyáripárosok Szövetségének várad csoportja, valamint a Kereskedelmi Csarnok többször intéztek felterjesztést a G. F. R. vezérigazgatóságához és kérték a büntető tarifa alkalmazásának megszüntetését. A felterjesztéseknek mindezekig nem volt meg a kívánt hatásuk, úgy, hogy a Kereskedelmi Csar-

nok titkársága most újabb akciót indított a büntetőtarifa megszüntetése érdekében. A Csarnok titkársága körlevéllel intézett az ország összes kereskedelmi kamaráihoz, amelyben közös eljárásra szólítja fel őket a sérelmes intézkedés ellen. A körirat különösen a regáti kamarák figyelmét hívja fel, hogy kövessenek el mindent a büntető tarifa megszüntetéséért, mert az a regáti kereskedelemnek is súlyos károkat okoz, mivel a nagyvárad kereskedők kénytelenek ezeknek a büntetőtarifával sújtott árucikkeknek vásárlását megszüntetni.

A közös akciónak előreláthatólag meg lesz az eredménye.

HÁROM MILLIÁRD LIRA VESZTESÉG AZ OLASZ TŐZSDEI BESSZBÖL

Az olasz tőzsdéken a kormány ismert rendeletei következtében hatalmas arányatlanságok történtek, amelynek mérlegét most állították össze. A piac becslése szerint a részvények összhányatlansága három milliárd lira értéket semmisített meg. A nagy veszteség egyrésze az ügynökökre hárult akik tizszázalékos fedezet mellett fogadtak el megbízást, azonban, mikor a veszteségek a tizszázalékos meghaladták a megbízók nem vették át a papírokat.

SPORTESEMÉNYEK

Május 1-én híres csehországi csapat játszik Váradon

A Károly trónörökös pályáján agilis igazgatósága nagy anyagi áldozatok árán igyekszik a sport érdeklődést ébrentartani. Csak tegnap adtunk hírt a világhírű magyar bajnokcsapat május 3-iki vendégjátékáról és mint jó helyről értesülünk, az MTK vendégjátékát két nappal megelőzően, május 1-én a cseh labdarúgó sport reprezentálói a brünni bajnokcsapat Zidenice látogat el Nagyváradra. Hogy a Zidenice milyen játékerőt képvisel, arra legjellemzőbb, hogy a múlt évben külföldi turán járt bajnokcsapat a Kinizsit 10:2 gólarányban győzte le. De sport szempontból különös jelentősége lesz a mérkőzésnek már azért is, mert a horvát és magyar csapatok stílusa után alkalom lesz a cseh csapatok játékstílusát is megismerni.

A Zidenice ellen egy Török-vés-NAC kombinált fog szerepelni.

A nemzetközi relációban is elsőrangú cseh csapat Váradról

Temesvárra megy át, ahol május 3-án a Kinizsivel játszanak revansmérkőzést.

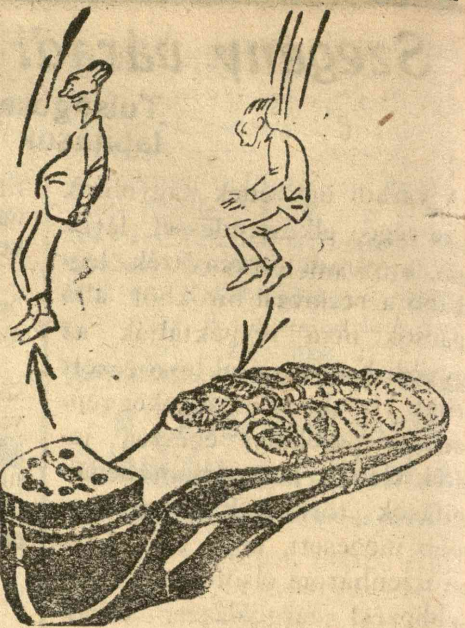
A LÓRÁND-ÜGY AZ IGAZGATÓTANÁCS ELŐTT

A fegyelmi bizottság ismeretes döntése, amely a várad sporttársadalmát élénken foglalkoztatja, ma este kerül a nagyvárad szövetség igazgatótanácsa, mint felelősségi fórum elé. Tudvalevőleg Lóránd Jánost, a Nac egyik legaktívabb elnökét a bizottság egyszerűen felakarta függeszteni mindennemű sportmunkától. Dr. Zsigr Miklós elnök hívta össze az értekezletet, amelynek tárgysorozata egyedül a Lóránd János és társainak letiltása szerepel.

A sportközönség érthető várakozással tekint az igazgatótanács ma esti állásfoglalása elé.

A KISENEVI CFR. NAGYVÁRADON

Szombaton és vasárnap délután a kisenevi CFR. csapata vendégszerepel Nagyváradon. A CFR csapatában mint köztudomású számos várad játékos Ströck Albi, Nagy Elemér, Török és még mások szerepelnek. A kisenevi cs-

PÁLMA

kaucsuk sarok és talp
védelmet nyújt hideg és nedvesség ellen — Ruganyos, higiénikus

patoknak szombaton a Török-vés, vasárnap pedig a NAC lesz az ellenfele.

Ma délután NAC—Egyetértés bajnoki meccs. Ma délután öt órakor a Károly pályán kerül előtérbe a NAC—Egyetértés bajnoki mérkőzés.

Előkészületek a várad országos birkozóversenyre. Szombaton déli 12 órakor zárják le a nevezéseket a NAC—Török-vés közös rendezésében megtartandó országos birkozóversenyre. Ugyancsak szombaton sorsolják ki az egyes párokat is, akik vasárnap reggel 9 órakor a Katolikus Kör nagytermében kerülnek szembe egymással. Távirati értesítés szerint a versenyen a Kinizsi, az AMTE és a Camp atlétái kívül az ország valamennyi birkozó egyesülete képviselteti magát.

FÉRFI FEHÉRNEMUEK

legjobb minőségben legolcsóbb

Klein Vilmosnál Reg Fer d. Rákóczi ut 3

Nikkelező

1427

Ezüstözés, nikkelezés, sárga-vörös-rezézés, oxidálás. ZOMANCOZÁS. Réz-ágak csiszolása, féregmentesítése.

Grosz, Vulcan. (Nagy Sándor-u.) 14.

Mindenki tudja már, hogy órát és ékszer legolcsóbban javít

Strada Vlahuta 6 BRENNER (Szt. János-u. 6)

Rézgálic

1508

Nagyvárad iaktárából azonnal készletből szállítok prima minőségű, garantált 98-99%-os rézgálicot „Páonix gyártmányt” a legolcsóbb napiáron

Steiner M. Albert utódai

Nagyvárad, Str. Printal Carol (Szilágyi Dezső-utca) 17. Telefon szám: 179. Sürgőnycim: Steiner ügynökség

Ha Gonda Testvérek cipőáruházát Park-szálloda épületben

takarít meg, mert saját üzemünkben párisi modellek után készült női, férfi és gyermek luxus cipőinket minden színben és formában termelői árral hozzuk forgalomba. Fehér és színes vászoncipők 250. — Leitől Mérték utáni cipők 24 óra alatt készülnek.

Varroli szandálok olcsó árral lesznek elárulva

Barbat kapitány tragikus betegsége

Az első rendőrkerület főnöke, Barbat Bazil rendőrkapitány néhány nappal ezelőtt könnyebb természetű operáción esett keresztül, amely után az orvosok pihenést javasoltak, nehogy valamely komplikáció súlyosbítsa a beteg helyzetét. Barbat kapitány azonban felhasználta pihenését jó közérzet és a helyett, hogy gyógyulását az ágyban várta volna be, bement a hivatalába és szokásos körútját is elvégezte a kerületében. Tegnap aztán heves rosszullét fogta el és negyven fokos lázzal ágynak esett. Orvosokat hívtak ágyához, s az orvosok megállapították, hogy az erősen vérzékeny természetű, hatalmas testalkatú férfi áldozatául esett saját gondatlanságának. Belső vérzése támadt és állapotát annyira aggasztónak találták az orvosok, hogy még a tegnapi esti vonattal a kolozsvári klinikára kellett szállítani Barbat kapitányt. Ma Catana rendőrprefektus felkérésére Cinka kapitány átutazott Kolozsvárra, hogy kollégájának állapota felől tájékoztassa a nagyváradai rendőrséget.

MAI ZÜRICHI NYITÁS:

BERLIN ... 12281 PRAGA ... 153250
NEWYORK 51650 BUDAPEST 7175
LONDON ... 2477 BUKAREST 230—
PARIS ... 267250 BÉCS ... 7275

Ma van

Osvát Kálmán konferansz-estéje a Csarnokban

Évek nehéz próbálkozása: élettel, közönséggel és gondolatokkal való hosszú küzdelem kellett ahhoz, hogy Osvát Kálmán az erdélyi magyar közönséghez beérkezhesen. Nem mintha ennek a különös, tollal és szóval verekedő embernek a hangja idegenül csengene a közönség fülében. De Osvát Kálmán nem szórakoztatni akar, nem élvezetet nyújtani, hanem szembe akar állítani önmagunkkal, a lelkiismeretünkkel. Osvát Kálmán konferanszestéinek ma már hallás és megértő publikuma van Váradon. És ime azok, akik eddig huzódzkodtak tőle, most csodálattal látják, hogy Osvát Kálmán nemcsak próféta, nemcsak kegyetlen pszichologus, hanem szellemes kozór és lebilincselő előadó is egyszemélyben.

A mai konferanszest műsora, helyesebben vázlata a következő: „Beduin”, „Kreutzer szonáta” és „Sem Madach, sem Eminescu”. Az előadás a Csarnokban lesz, belépődíj nélkül, csupán a konferansz gondolatmehetét tartalmazó füzetkének 30 lejért való megvásárlását kéri az anyagiak iránt mindig érzéketlen Osvát Kálmán.

Hogyan történt Szőke bankigazgató autókatasztrófája

Három méter mélységbe zuhant a gépkocsi

A nagyváradiakkal történt autómobil szerencsétlenségről ma érkezik az első hiteles értesítés. Visszajött a Kereskedelmi Banknak Kimpolungba küldött tisztviselője, Szenszky titkár, aki az autóbalesetről ezeket mondotta:

— Az autómobil normális sebességgel haladt a Kimpolungba vezető országúton. Az egybéként sima, de felázott talajon a gépkocsi egy hid előtti kanyarulónál megcsuszott és neki ment a korlátnak. A gyenge vázu faalkotmány kitört és

az autómobil a hid széléről

három méter mélységbe lezuhant.

Az autó utasai a felborult kocsiból kiestek. Szőke Sándornak eltört a bal felső karja és bal alsó lábszára. Dr. Berkes József-nét a homlokán érte súlyosabb sérülés, azonban túl van a veszélyen, Szőkének pedig a fején könnyebben megsebesült. A kimpolungi kis házban ápolás alá vették őket, Szőkének gipszkötéseket alkalmaztak. E pillanatban már valamennyien jobban érzik magukat. Az orvosok véleménye szerint három hét múlva Szőke is túl lesz a baleset következményein. A szerencsétlenül járt autósutasokat szombaton hozzák haza Nagyváradra.

Megmérgezett embereket szállítottak a közkórházba

Erélyes egészségügyi razziát a piacon!

Tegnap délután futótüzként terjedt el a híre, hogy a Calea Victoria (v. Kolozsvári) utca lakói közül több mint harmincan mérgezési tünetek között hirtelen megbetegedtek. A riasztó hír ebben a formában szernessére nem bizonyult valósnak. Kiderült, hogy a rosszullet emberek közül mindössze hármat, névszerint Nagy Ferencet, Tóth Ernőt és Paul Flórárt kellett a mentőknek a közkórházba szállítani.

Az Estilap munkatársa nyomban ki ment a Victoriei (v. Kolozsvári) utca 53. számú bérházba, ahol a következőket sikerült megtudnia. A ház lakói közül a déli órákban többen mentek át a szemközti bodegába, ahol turót vásároltak. Kiss József a bodega tulajdonosa árusította a turót, amelyet a piacon néhány órával előtt Schindler Viktornétól vásárolt.

Délután aztán Kiss, aki maga is fogasztott a turóból kinyó fejfájásról kezdett panaszkodni. Fojtogató hányási inger vette elő. Négy óra körül többen jöttek be az üzletbe, akik szintén fejfájásról és gyomorfájdalmakról kezdtek panaszkodni. Nem sokkal később a mentők robogtak ki az 53. számú ház elé, akik Nagy Ferencet, Tóth Ernőt és Paul Flórárt beszállították a kórházba. Az orvosok rögtön gyomormosást alkalmaztak és megállapították, hogy a turóban lévő oltóanyag idézte elő a rosszullétet.

A rendőrség részéről Jonescu központi ügyeleti tiszt jelent meg a Victoriei (Kolozsvári) ut 53. szám alatti házban, ahol a kihallgatottak egyöntetűen azt adták elő, hogy a turót Kiss József bodegájában vásárolták. Jonescu rendőrtiszt ezután Kiss József bodegájába ment át, ahol a még meglevő turókészletet lefoglalta és vegyvizsgálás céljából elkobozta. Kiss József a kihallgatás során előadta, hogy a turót az élel-

miszer piacon Schindler Viktornétól vásárolta.

A detektívek rögtön előállították Schindlert, aki beismerte, hogy a turót ő adta el, de az illető nevét, akitől vásárolta, nem tudja.

A megbetegedett emberek közül ma már mindenik jobban érzi magát és a kórházban ápolás alá vett három beteg is elbocsátották.

Ghisoiu inspektor intézkedése a lefoglalt turót vegyelemzés végett küldték a vegyvizsgáló állomásra.

A piaci árusok közt pedig jó lenne körültekintőbb egészségügyi razziát tartani.

Magyarországra szállítják Liszt Ferenc hamvait

Valamelyik pesti templomban helyezik el egyelőre

— Az Estilap eredeti távirata —

Több ízben felmerült már az a gondolat, hogy a magyar zeneköltők legnagyobb alakjának, Liszt Ferencnek hamvait Magyarországra kellene hozni idegen földön levő sírjából s ottan temetni el a magyar kultúra többi nagy halottai mellé. A Zenekadémia közlegő jubileuma alkalmával mind sürűbben hangzik el ez a kívánság, mely annál érezhetőbb, miután a Zenekadémia ötvenéves fennállásának megünneplését nagy külföldi kulturpropagandával köti össze, s Liszt Ferenc hamvainak hazavitele jelentősen emelné a propaganda erkölcsi sikerét.

Külföldön ugyanis Liszt Ferencet nem zeneköltőnek könyvelik el. Liszt Ferenc, aki — mint ismeretes — élete legnagyobb részét külföldön töltötte, egészen hangzóttatta ugyan magyar származását s hogy külföldre költözött, arról életének egy epizódja ad magyarázatot. Háltéri lakásán lakott Liszt Ferenc, mikor egy napon inast akart fogadni. Jelentkezett egy ember, azonban

noha bizonyítványai rendben voltak, Liszt nem fogadta fel, különös előzetes tere való hivatkozással. Másnap hírül hozták Majláth országbíró meggyilkolását, s megvolt a tettes is: egy Spanganevű ember, akiben Liszt rémülten ismert fel, azt az inast, aki előtte való papon hozzá ajánlkozott. Akkor történt, hogy lakása berendezését a Nemzeti Múzeumra bízva, sietve elutazott, hogy többé ne is térjen vissza.

Hubay Jenő a Zeneművészeti Főiskola igazgatója nyilatkozott a Zenekadémianak Liszt Ferenc hamvainak hazahozatalát illető álláspontjáról:

— A hamvak hazahozatalának óriási jelentősége van a magyar zenére nézve, hiszen ezzel egyszermindenkorra megdönténk a külföldi közönség köztudatában németként szereplő Liszt Ferenc nem magyar voltát. A hamvak hazahozatala más szempontokból is annyira fontos, hogy már régebben — halála után első ízben — felmerült ez a kívánság. Akkor történtek is lépések, a Wagner-család bele is egyezett az exhumálásba, azonban Tisza Kálmán nem volt a terv mellett s így a hazahozatalból nem lett semmi.

— Az exhumálás elé a család most sem gördített akadályt; a főakadály most az exhumálás anyagi része. Azonban ez leküzdhető. Liszt Ferenc a fennrendiek szerint, álló helyzetben van eltemetve. Ezt csak azért említem, hogy utaljak egy könnyebbségre: nem követ-

Hindenburg ismét beszédet tartott

— Az Estilap eredeti távirata —

Hannoverböd jelentik: A jobboldali blokk ülésén Hindenburg is megjelent. Az elnökjelölt tábornokot a blokk tagjai lelkesen ünnepelték. Hindenburg hosszabb beszédet mondott, amelyben kijelentette, ha megválasztják, amint mindig, ezután is teljesíteni fogja kötelességét. Ha nem akarják megválasztani, kéri hivatát hassanak oda, hogy a német egység, a német birodalom és a német szabadság ismét helyreálljon.

Agyonlőtte az üzlettársát egy bécsi kereskedő

— Az Estilap eredeti távirata —

Bécsi tudósítónk jelenti: Rohatsch Ottó, a Carolinen-platzon levő jóhírű Rohatsch Ottó és Társa szalmakalapüzlet tulajdonosa tegnap délelőtt agyonlőtte üzlettársát Spicker Ferencet. Tettenek elkövetése után önként jelentkezett a rendőrségen és bevallotta, hogy

üzleti differenciák miatt ölte meg a társát, akinek üzletei következtében a cég anyagi exisztenciája megingott

Bár kétségtelen, hogy Rohatsch és Spicker között az utóbbi időben üzleti differenciákból származó nézeteltérések is sűrűn előfordultak, a bécsi rendőrség azt hiszi, hogy a gyilkosság igazi okát másutt kell keresni.

Kovács Kató vendégjátéka

Tegnap este kezdte meg három estére terjedő vendégjátékát a váradai színház volt tavalyi kedvence: Kovács Kató, a szegedi színház ünnepelt primadonája. A Bajadér címszerepben aratott őszinte, meleg sikert.

**Ma este tartja
bucsuelőadását**

GOLD

A decorative horizontal separator consisting of five interlocking diamond shapes. The first and last diamonds are white with black outlines, while the three central diamonds are solid black.

Hétfő: Junásziegény szegény juhász-
legény operett ujdonság A békét.

— Altóna E. Kovács Mariskával. Vas-
lósággal ünnepi színezete lesz annak a
premiernek, amely a jövő hét szerdáján
fog lezajlani a színházban, amikor is
Fazekas Imre Altóna című drámája ke-
rül színre. E. Kovács Mariskával^a a cím-
szerepben. Eltekintve attól, hogy az Al-
tóna izgalmas cselekménye egészen új-
szerű millióje a szenzáció erejével fog
hatni, emelni fogja az előadás jelentősé-
gét az, hogy a dráma főszerepét, ame-
lyet Budapesten Márkus Emilia alakított
— E. Kovács Mariska játsza. Az Erdély-
szerte elismert és egyedülálló drámai
művész nő több évi visszavonultsága
után ezuttal lép ismét a nagyváradi szín-
padra, jelölve annak, hogy az igaz nagy
tehetségek sohasem nemulhatnak el. Az
Altóna többi szerepeit T. Pogány Jan-
ka, Kertész Mancsi, Tóth Elek, Stoll, Ga-
lambos, Fratta és Kabos játsszák. A da-
rabot Gróf László rendezi.

Sonnenfeld Adolf részv. társ.

Sonnenfeld Adolf részv. társ.